

KAZUO ISHIGURO (1954 -)
Nhà Văn Anh gốc Nhật
Lãnh Giải Thưởng Nobel Văn Chương năm 2017

**** PHẠM VĂN TUẤN ****

Kazuo Ishiguro là nhà văn người Anh gốc Nhật, viết tiểu thuyết, truyện ngắn và truyện phim. Ông Ishiguro ra chào đời tại tỉnh Nagasaki, Nhật Bản, nhưng gia đình của ông đã dọn qua nước Anh vào năm 1960 khi ông mới được 5 tuổi. Ông Ishiguro tốt nghiệp trường Đại Học Kent với văn bằng Cử Nhân về Triết Học vào năm 1978 rồi văn bằng Cao Học từ trường Đại Học East Anglia về môn viết văn sáng tạo (creative writing course) vào năm 1980.

Ông Ishiguro là một trong các tác giả hiện đại nổi tiếng về truyện giả tưởng trong thế giới dùng Anh Ngữ, ông đã nhận được 4 lần xướng danh Giải Thưởng Man Booker và một lần lãnh Giải Thưởng Man Booker vào năm 1989 vì cuốn tiểu thuyết “Tàn Dư Ngày Đó” (The Remains of the Day). Cuốn tiểu thuyết của ông “Mãi Đừng Xa Tôi” (Never Let Me Go) viết vào năm 2005 đã được Tạp Chí Time ca ngợi là cuốn tiểu thuyết hay nhất của năm 2005 và cũng được liệt kê trong danh sách 100 Tiểu Thuyết Anh Ngữ Hay Nhất từ năm 1923 tới năm 2005.

Vào năm 2008, Tạp Chí Time đã xếp ông Ishiguro vào hạng 32 trong danh sách 50 Nhà Văn Người Anh hay nhất kể từ năm 1945 (The 50 greatest British Writers since 1945).

Tới ngày 5 tháng 10 năm 2017, ông Kazuo Ishiguro được trao tặng Giải Thưởng Nobel Văn Chương (The Nobel Prize in Literature) vì là nhà văn, do các cuốn tiểu thuyết có sức cảm xúc lớn, đã mở ra các vực thẳm bên dưới các cảm giác ảo tưởng của chúng ta về liên hệ với thế giới (who, in novels of great emotional force, has uncovered the abyss beneath our illusory sense of connection with the world).

1/ Thiếu thời và học vấn

Kazuo Ishiguro sinh ra tại tỉnh Nagasaki, Nhật Bản, vào ngày 8 tháng 11 năm 1954, là con trai của ông Shizuo Ishiguro, một nhà hải dương vật lý học (a physical oceanographer) và bà Shizuko. Vào năm 1960, gia đình này gồm cả 2 người chị gái của ông Kazuo, đã dọn nhà tới Guildford, Hạt Surrey, nước Anh, vì ông Shizuo bắt đầu nghiên cứu tại Hải Học Viện Quốc Gia (The National Institute of Oceanography).

Kazuo theo trường tiểu học Stoughton rồi trường trung học Working County Grammar School tại Surrey. Sau khi học xong bậc trung học, ông Kazuo nghỉ một năm để du lịch qua Hoa Kỳ và Canada. Vào năm 1874, ông Kazuo Ishiguro bắt đầu theo học tại Đại Học Kent ở Canterbury, tốt nghiệp Cử Nhân hạng Danh Dự (Bachelor of Arts) về Anh Ngữ và Triết Học. Sau đó ông theo Đại Học East Anglia, được học hành với các nhà văn danh tiếng Malcolm Bradbury và Angela Carter, đậu văn bằng Cao Học Văn Chương (Master of Arts) về viết văn sáng tạo (creative writing) vào năm 1980. Ông Kazuo Ishiguro trở nên công dân Anh vào năm 1982.

2/ Văn Nghiệp và đời tư

Một số các tiểu thuyết của Kazuo Ishiguro thì được dàn dựng theo quá khứ. Cuốn “Mãi Đừng Xa Tôi” (Never Let Me Go) có phẩm chất về khoa học giả tưởng và giọng văn tương lai, nhưng được đề cập tới các thập niên 1980 và 1990 như những câu chuyện xảy ra trong thứ thế giới tương tự song hành.

Cuốn tiểu thuyết thứ tư “Kẻ Không Khuây Khỏa” (The Unconsoled) diễn ra ở một thành phố tại trung tâm của châu Âu mà không có tên. Cuốn “Tàn Dư Ngày Đó” (The Remain of the Day) được dàn dựng tại một căn nhà lớn nơi miền quê của một vị quý tộc người Anh vào thời kỳ Thế Chiến Thứ Hai. Cuốn tiểu thuyết “Một Nghệ Sĩ của Thế Giới Nổi Trôi” (An Artist of the Floating World) có cốt truyện xảy ra tại một thành phố Nhật Bản không nêu rõ tên, trong thời gian Nhật Bản đang phục hồi sau khi đầu hàng vào năm 1945. Người kể chuyện phải phù hợp với vai trò của người đó trong Thế Chiến Thứ Hai. Ông ta thấy mình bị khiển trách bởi thế hệ mới là những người tố cáo ông ta thuộc thành phần của nước Nhật Bản theo chính sách sai lầm và ông ta đã phải đương đầu với các lý tưởng của thời đại mới mà đại diện là người cháu của ông ta. Nhà văn Ishiguro đã nói

về sự chọn lựa khoảng thời gian: “tôi bị lôi cuốn về các bối cảnh trước và sau chiến tranh, bởi vì tôi quan tâm tới các giá trị và lý tưởng đã được trải nghiệm”.

Các tiểu thuyết của Kazuo Ishiguro, ngoại trừ cuốn “Người Khổng Lồ Ngủ Quên” (The Buried Giant) được viết ra với thể văn kể chuyện của ngôi thứ nhất và người kể chuyện thường trình bày các thất bại của con người. Kỹ thuật của ông Ishiguro là để cho các nhân vật này vạch ra các khuyết điểm mà không nói rõ ra trong lúc kể chuyện. Tác giả như vậy đã tạo ra một cảm giác về tính chất cảm động (pathos) bằng cách để cho độc giả nhìn thấy các khuyết điểm của người kể chuyện trong khi cũng làm cho độc giả có cảm tình với người kể chuyện.

Các cuốn tiểu thuyết của Kazuo Ishiguro thường kết thúc mà không có cảm giác về cách giải quyết. Các vấn đề của các nhân vật thì được chôn vùi trong quá khứ, thường chấp nhận quá khứ, chấp nhận là sẽ ra sao rồi khám phá ra rằng cách thực hiện này đã mang lại sự thoải mái và chấm dứt được sự lo âu. Ông Ishiguro cho rằng mình chịu ảnh hưởng của Fyodor Dostoyevsky và Marcel Proust và các tác phẩm của ông được nhiều người so sánh với các sáng tác của Salman Rushdie, Jane Austen và Henry James, dù rằng chính tác giả đã khước từ sự so sánh này.

Nhà văn Kazuo Ishiguro được sinh ra tại Nhật Bản, có tên họ Nhật Bản và đã sáng tác 2 tiểu thuyết đầu tiên liên quan tới nước Nhật Bản, nhưng qua các cuộc phỏng vấn, tác giả lại nói rằng ông quen thuộc rất ít với văn chương Nhật Bản và các tác phẩm của ông giống rất ít với các truyện giả tưởng Nhật Bản. Dù cho các nhà văn Nhật Bản đã ảnh hưởng rất xa vời tới cách viết văn của Kazuo Ishiguro, nhưng nhà văn Nhật Bản mà ông Ishiguro thường dẫn chứng là Jun'ichiroo Tanizaki. Ông Ishiguro cũng nói rằng các phim ảnh Nhật Bản, nhất là của Yasujiroo Ozu và Mikio Naruse đã có ảnh hưởng đáng kể đối với ông.

Ông Kazuo Ishiguro đã rời Nhật Bản vào năm 1960 khi mới lên 5 tuổi và chỉ trở lại Nhật Bản vào năm 1989, 30 năm sau khi ông tham dự chương trình viếng thăm ngắn hạn của Cơ Sở Nhật Bản (The Japanese Foundation). Trong cuộc phỏng vấn với nhà văn Kenzaburo Oe, ông Ishiguro công nhận rằng việc dàn dựng các cảnh trí Nhật Bản trong 2 cuốn tiểu thuyết đầu tiên của ông thì theo trí tưởng tượng: “Tôi lớn lên với một hình ảnh rất lớn mạnh trong đầu óc của tôi về một quốc gia khác lạ

này, một quốc gia rất quan trọng mà các cảm xúc mạnh của tôi đã nối kết với. Tại nước Anh và vào mọi lúc, tôi vẫn xây dựng hình ảnh này trong đầu óc, một nước Nhật Bản theo trí tưởng tượng”.

Khi thảo luận về di sản Nhật Bản và ảnh hưởng Nhật Bản lúc tác giả được nuôi dạy, ông Kazuo Ishiguro cho biết rằng: “Tôi không phải hoàn toàn giống người Anh bởi vì tôi được cha mẹ người Nhật Bản nuôi dưỡng trong một gia đình nói tiếng Nhật. Cha mẹ của tôi không ngờ rằng chúng tôi đã cư trú tại nước Anh trong một thời gian quá lâu như vậy, cha mẹ của tôi đã cố gắng duy trì cho tôi các giá trị Nhật Bản. Tôi đã có một quá khứ khác biệt, tôi suy nghĩ khác, các triển vọng của tôi cũng khác”.

Khi được hỏi rằng tác giả cho mình là người Anh hay người Nhật, ông Ishiguro nói: “Người ta không thể nói tôi có 2 phần 3 của thứ này, phần còn lại của thứ khác. Tính tình, cá tính hay quan điểm không thể được chia phần như vậy, tất cả đã pha trộn lẫn lộn và mọi người có quá khứ văn hóa và chủng tộc pha lẫn, đây là thứ mà thế giới đang gặp phải”.

Ông Kazuo Ishiguro kết hôn với cô Lorna MacDougall, một cán sự xã hội, vào năm 1986. Họ gặp nhau tại một hội từ thiện ở Notting Hill, tại nơi này ông Ishiguro đã là một nhân viên định cư. Gia đình này sinh sống tại thành phố London, họ có một con gái tên là Naomi.

Tổng Thư Ký của Hàn Lâm Viện Thụy Điển là bà Sara Danius đã nói: “Nhà văn Kazuo Ishiguro chính là đại diện của hai Đại Văn Hào trên Thế Giới, Jane Austen và Frank Kafka”.

Ông Kazuo Ishiguro là nhà văn thứ 29 sáng tác bằng tiếng Anh và được trao tặng Giải Thưởng Nobel Văn Chương. Ông Kazuo Ishiguro đã cho xuất bản 7 cuốn tiểu thuyết và ông cũng là tác giả soạn lời ca cho 4 bài hát dành tặng cho ca sĩ Mỹ Stacy Kent.

Giải Thưởng Nobel Văn Chương năm 2017 đã được trao cho nhà văn người Anh gốc Nhật Bản, sự việc này đã gây ngạc nhiên cho người dân Nhật Bản bởi vì họ hy vọng vào một tác giả Nhật Bản rất nổi tiếng, đó là ông Haraki Mugakami, là người được cho là có nhiều hy vọng đoạt Giải Thưởng Nobel.

Người dân Nhật Bản biết rõ ràng về nhà văn Haraki Mugakami nhưng họ không hề biết gì về tác giả Kazuo Ishiguro ngoài việc ông này rời khỏi thành phố

nguyên quán Nagasaki từ khi mới được 5 tuổi và viết văn bằng tiếng Anh. Điều làm cho một số người Nhật Bản ngạc nhiên là ông Kazuo Ishiguro có thể hòa hợp cả hai nền văn hóa là Nhật Bản và Anh Quốc và ông Thị Trưởng thành phố Nagasaki đã phát biểu rằng nhà văn Kazuo Ishiguro đã xây dựng nên một số cốt truyện tại Nhật Bản thành một thứ tiểu thuyết trong một nền văn hóa khác biệt.

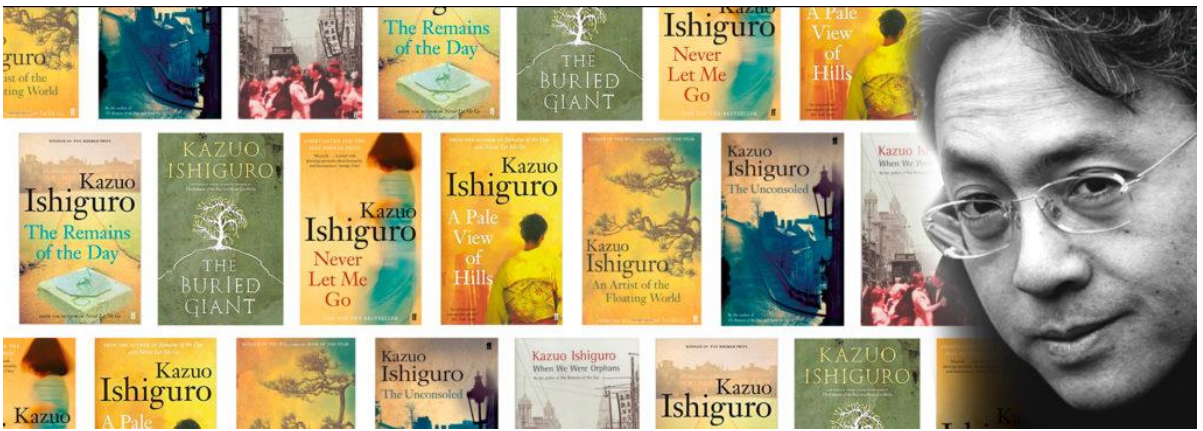
Nhà văn Kazuo Ishiguro đã đối chiếu cuộc sống tại nước Anh với những điều kiện sinh sống tại nước Nhật Bản và ông đã làm sống lại các ký ức của quê hương của mình mà ông có cảm giác là chúng đang bị biến mất đi.

Từ năm 1982, ông Kazuo Ishiguro bắt đầu sáng tác bằng tác phẩm đầu tiên là “Những Ngọn Đồi Xa Mờ” (A Pale View of Hills - 1982), tác phẩm này đã đoạt Giải thưởng Winifred Holtby của Viện Văn Học Hoàng Gia Anh Quốc, sau đó là cuốn tiểu thuyết “Một Nghệ Sĩ của Thế Giới Nổi Trôi (An Artist of the Floating World – 1986). Cả hai tác phẩm này gợi lại các hình ảnh của nước Nhật Bản vào thời kỳ Hậu Chiến với người dân Nhật Bản sinh sống chật vật từ các đồng đống nát, về các số phận của các nhân vật bị coi là phản quốc.

Cuốn tiểu thuyết “Tàn Dư Ngày Đó” (The Remains of the Day – 1989) là câu chuyện của một quản gia người Anh, nhớ lại thời hoàng kim của cuộc đời của mình và vinh quang của tầng lớp quý tộc Anh trước Thế Chiến Thứ Hai. Tác phẩm này được James Ivory chuyển thành phim cùng tên vào năm 1993 với hai diễn viên chính là Anthony Hopkins và Emma Thompson, và cuốn phim này đã được đề cử 8 Giải Oscars.

Một tác phẩm khác: *Mãi Đừng Xa Tôi* (Never Let Me Go – 2005) cũng được dàn dựng thành phim, đây là cuốn tiểu thuyết bán chạy nhất vào năm 2005, nói về một nhóm trẻ mồ côi được nuôi dưỡng để trở nên những người hiến tạng.

Các tiểu thuyết của nhà văn Kazuo Ishiguro đã mô tả các nhân vật hồi tưởng lại quá khứ và suy ngẫm về con người hiện tại của chính mình.

3/ Các Giải Thưởng

1982: Giải Thưởng Winifred Holtby Memorial vì tác phẩm “Những Ngọn Đồi Xa Mờ” (A Pale Views of Hills).

1986: Giải Thưởng Whitbread vì tác phẩm “Một Nghệ Sĩ của Thế Giới Nổi Trôi” (An Artist of the Floating World).

1989: Giải Thưởng Booker vì tác phẩm “Tàn Dư Ngày Đó” (The Remains of the Day).

1998: Huy Chương “Hiệp Sĩ Nghệ Thuật và Văn Chương” (Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres).

2005: Tạp Chí Time ca ngợi Tác Phẩm “Mãi Đừng Xa Tôi” (Never Let Me Go) ở trong danh sách 100 Tiểu Thuyết hay nhất viết bằng tiếng Anh kể từ năm 1923 khi tạp chí này được thành lập.

2008: Tạp Chí Time xếp ông Ishiguro trong số “50 Nhà Văn Người Anh Danh Tiếng Nhất kể từ năm 1945”.

2017: Giải Thưởng Nobel về Văn Chương

Ngoại trừ 2 tác phẩm “Những Ngọn Đồi Xa Mờ” (A Pale View of Hills) và “Người Khổng Lồ Ngủ Quên” (The Buried Giant), tất cả các tiểu thuyết và các tuyển tập truyện ngắn đều ở trong danh sách được tuyển chọn dành cho các phần thưởng lớn. Đáng kể nhất là 3 tác phẩm “Một Nghệ Sĩ của Thế Giới Nổi Trôi” (An Artist of the Floating World), “Khi Chúng Ta Mồ Côi” (When We Were

Orphans) và “Đừng Mãi Xa Tôi” (Never Let Me Go) đã gần giành được Giải thưởng Booker.

4/ Các Công Trình của Nhà Văn Kazuo Ishiguro

Tiểu Thuyết:

- Những Ngọn Đồi Xa Mờ (A Pale View of Hills – 1982)
- Một Nghệ Sĩ của Thế Giới Nổi Trôi (An Artist of the Floating World – 1986).
- Tàn Dư Ngày Đó (The Remains of the Day - 1989).
- Kẻ Không Khuây Khỏa (The Unconsoled - 1995).
- Khi Chúng Ta Mồ Côi (When We Were Orphans – 2000).
- Mãi Đừng Xa Tôi (Never Let Me Go – 2005).
- Người Khổng Lồ Ngủ Quên (The Buried Giant – 2015).

Kịch Bản Phim (Screenplays).

- Hình bóng của Arthur J. Mason (A Profile of Arthur J. Mason – 1984)
- Người Sành Ăn (The Gourmet – 1987)
- Bản Nhạc Buồn Nhất trên Đời (The Saddest Music in the World – 2003).
- Nữ Bá Tước Trắng (The White Countess – 2005).

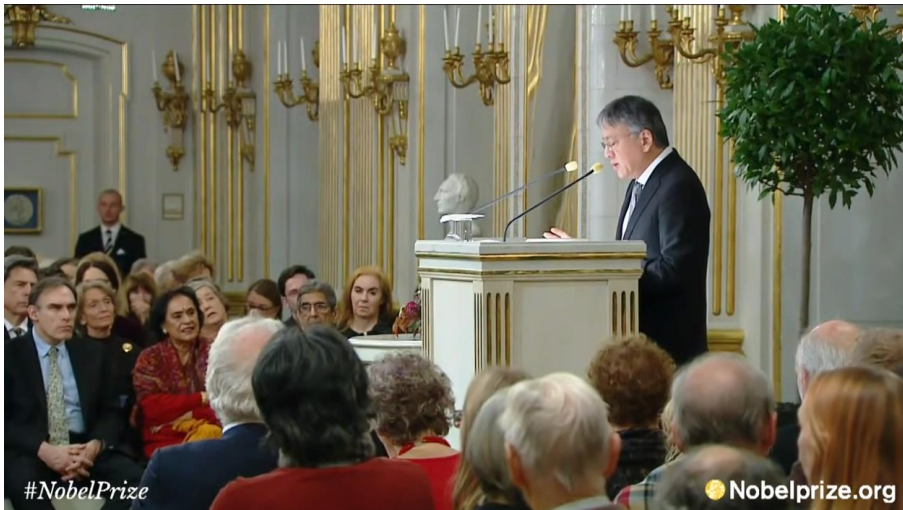
PHẠM VĂN TUẤN

THAM KHẢO THÊM:

Kazuo Ishiguro, Nobel Prize in Literature 2017: Official interview

<https://www.youtube.com/watch?v=0BcJCybfdKg>

[0:00](#) - What does the Nobel Prize mean to you? [1:13](#) - How do you feel about being a role model? [3:30](#)
- What is the importance of the Nobel Prize? [6:53](#) - Memory, guilt and delusion are recurring themes in your work – why? [10:10](#) - What has most influenced your writing style and for whom are you writing for? [12:31](#) - When did you decide to become a writer? [17:15](#) - Which writers do you look up to? [21:47](#) - How has your wife supported your work? [24:38](#) - Do you have any advice for aspiring writers?

Nobel Lecture: Kazuo Ishiguro, Nobel Prize in Literature 2017

https://www.youtube.com/watch?v=ZW_5Y6ekUEw